

La gent, obscena, crida i crema un llibre

El vot en contra de dignificar la Ruta Estellés a Burjassot suposa un nou menyspreu a la memòria del poeta valencià en el 28è aniversari del seu traspàs.

Recórrec l'Albereda, aquells llocs familiars. Al dessota de l'ombra dels àlbers i tot seguint la riba d'una llera sense aigua, hom inicia una ruta estellesiana possible; el mateix poeta en va traçar un mapa a *Cos mortal*, on els carrers de València, agredolços, entre la fragància dels noms històrics i la ferum del nomenclàtor franquista, es converteixen en versos i dibuixen el camí sota la inspiració d'Ausiàs March. *Trinquet dels Cavallers, La Nau, Bailén, Comèdies, Barques, Trànsits, En Llop...* I hom camina, i camina. *Espartero, Miracle, Cordellats, Misser Mascó, Minyana, el Portal de Valldigna, Porxets...* No es detura mai. Ni tan sols davant el Túria, el riu que va atorgar vida eterna —i mort ocasional— a aquesta, la nostra, València. *Ponts de la Trinitat, del Real, de la Mar, d'Aragó, dels Serrans, de Sant Josep, de l'Àngel.*

En el número 11 de Ceramista Ros, llar temporal de Vicent Andrés Estellés, un entre tants que, com lluiten, moren, una placa recorda "el poeta del poble i veí estimat". Caldria, però, trencar la recança de l'urbanita irredempt i eixir de creus enfora per cercar l'origen de tot plegat. *Inútilment recórrec València.* Enfilat cap al nord, per l'avinguda Burjassot, i deixar-se endur fins a arribar al poble que li dona nom. *No escric Èglogues.* I sí, comprovar que no és moment, ni país, per a èglogues de joia pastorívola.

L'entrada a Burjassot des de València és lletja. Com tantes altres. Amb grisor de polígon industrial i ínfulas de creixement econòmic. No som un país que cuide les primeres impressions i qui sap si les següents. Sort de la mirada del poeta. *Mort encara veuré encara la pujada de Sant Roc. [...] Mort encara, veuré l'alt campanar de Burjassot.* Ací el pariren i ací està. I ací cantava i feia versos. Ací va veure créixer i encara ho fan els seus fills. Els biològics i tots els altres.

ANTONI
RUBIO

@antonirubio

Ara escriuria un nom, un nom de pedra i foc, que està arrapant-me el cor, un vell nom: *Burjassot. Burjassot, on vaig nàixer, on veia unes teulades, uns afanyos, esperances desvalgudes, que es planyen. Burjassot, sitja i cànter [...] poble meu, poble meu i dels meus, on el poeta aspirava que els morts li feren entre ells un lloc. No va parlar massa dels vius, qui sap si conscient de la realitat de les coses. El món és bell, és amable la vida.* Però, eil, no te'n refies.

El poeta roman a un banc de la plaça com un animal de records, lent i trist animal, que ja no viu, sols recorda haver viscut alguna volta en alguna banda. Una memòria que és escultura greu, de posat seriós i mà dreta sobre uns llibres que ara no existeixen; eixa mà dreta prodigiosa de la qual brollaren centenars de milers dels millors versos en llengua catalana del segle XX. *Amb perdó de Roselló i Salvat, amb el permís de Pere Quart i Espriu.* Una escultura vandalitzada, destruïda, empastifada de blau —com la camisa d'aquells fillsdeputa—, vexada i convertida en la metàfora d'una Ru-

ta Estellés oficial que cau a trossos pels carrers de Burjassot, el poble seu i dels seus.

Avui, a vint-i-vuit anys del seu traspàs, quan les paraules encara ens fan servei de pedres per tirar-les a un riu o tirar-les a un cap, ens despertem amb el refús a la iniciativa que demanava restaurar l'homenatge del poble, merescut i perpetu, al seu poeta. Diuen que PSPV i Vox hi han votat en contra, *car el pecat, Françoise, hi ha certs moments que ajunta com no ajunta la sang.* Estellés, potser, ja s'ho veia vindre. *Ofès, humiliat i ple de sang i fang no podia dir res. Correctament dempeus acceptava els insults: Sí, senyor. Sí, senyor.*

Tot té, és clar, una explicació. Vox hi vota en contra perquè són aquells, els de sempre, els homes obscurs de tenebrosa lletra. El PSPV, en canvi, hi vota en contra perquè ja s'estan preparant els nous cartells de la Ruta Estellés —"a prova de vàndals"— i ja s'han encomanat els motlles dels llibres arrencats fa anys a l'escultura. *Un fum lentíssim surt a l'horitzó.* El vot negatiu, per tant, no afecta tant el compromís ètic amb Estellés com l'estètic. Amb independència del motiu, votar en contra de redreçar la memòria del poeta és ben lleig, i ens obliga a edificar de nou, *dolorosament, aquest cant, que és un cant, més que d'amor, de ràbia.*

I així seguim, en *dies de dol, i el mort sense llençol.* Vivint en un clar país que ara volen obscur i el fan funest amb baralles i plets. Com si 2021 fos encara 1963, *aquest any miserable* que el poeta recorda molt amargament en minúscula: *vicenç ventura desterrat a múnich o paris, joan fuster a sueca —diuen pel veïnat que escriu de nit a màquina, i circula un tenebrós prestigi—, sanchis guarner recorre perplex la ciutat, jo escric i espere a burjassot, mentre pels carrers de valència la gent, obscena, crida i crema un llibre.*

Escriptor